

Завдання 1–12 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН** правильний. Виберіть правильний, на вашу думку, варіант відповіді та позначте його.

Завдання 1–4 стосуються мікротекстів з пронумерованими пропусками в них (підзавдання 1–10)*.

Відновіть цілісність мікротекстів, добираючи для кожного з пропусків 1–10 правильний варіант з-поміж запропонованих у відповідних підзавданнях.

1. Нобелівську премію з літератури 2020 року присудили 77-річній американській поетці Луїзі Глюк «за її безпомилковий поетичний голос, який із суворою красою робить індивідуальне існування (1) _____».

- (1) ☐ А банальним
☐ Б екзальтованим
☐ В універсальним
☐ Г ірреальним

2. Джудит Батлер вважає, що з огляду на перформативний характер гендер не є чимось чітко визначеним, строгим і постійним. Гендер є флюїдним, (2) _____, адже такою є поведінка кожної людини за різних обставин. Певною мірою філософія навіть виступає проти визначення та класифікації гендерів, оскільки визначеність тягне за собою (3) _____.

- (2) ☐ А перманентним
☐ Б мінливим
☐ В випадковим
☐ Г передбачуваним

- (3) ☐ А варіативність
☐ Б диверсифікованість
☐ В нормативність
☐ Г гомогенність

3. Педагоги зауважують, що (4) _____ мислення певні труднощі в студентів викликає написання науково-дослідних робіт і виконання навчально-дослідних завдань, що потребують узагальненого (5) _____ засвоєння та викладення матеріалу або на основі його цілісного, або на підставі (6) _____ пізнання (від абстрактного до конкретного або від загального до одиничного).

- (4) ☐ А через кліповість
☐ Б завдяки кліповості
☐ В із-за кліповості
☐ Г зважаючи на кліповість

- (5) ☐ А логіко-формалізованого
☐ Б логіко-формального
☐ В логічно формального
☐ Г логічного й формального

- (6) ☐ А часткового
☐ Б елементарного
☐ В узагальненого
☐ Г послідовного

4. «Похвала глупоті» Еразма Роттердамського написана від імені самої глупоти, яка (7) _____ вихваляє себе, адже саме вона (8) _____ всі боки людського життя, усі верстви й фахи і якби не вона, то людство вимерло б. Найщасливіші люди, які духом найближчі до тварин і (9) _____ розуму. Найкраще щастя – те, що ґрунтується на омані, бо воно коштує (10) _____.

- (7) ☐ А шляхетно
☐ Б голосливо
☐ В завзято
☐ Г справедливо

- (8) ☐ А охоплює
☐ Б пронизує
☐ В оточує
☐ Г переплітає

- (9) ☐ А відкриваються
☐ Б уникають
☐ В цураються
☐ Г віддаються

- (10) ☐ А найдорожче
☐ Б найдешевше
☐ В найцінніше
☐ Г найдрібніше

* На онлайн-платформі пропуски в підзавданнях 1–10 реалізовані як випадні списки.

Завдання 5-12 стосуються двох текстів.

Відповідаючи на завдання, спирайтеся лише на інформацію з текстів, а не на відомості, які ви, можливо, знаєте з інших джерел.

Текст А

(1) Україні властивий патерналізм – політична практика, коли влада сприймає народ як «дитину», яка потребує «батьківської уваги», а населення очікує, що змінювати країну повинна саме влада. Статистика станом на 2018 р. демонструє: 30% українців хотіли б, щоб на чолі стояв диктатор. Але не тому, що їм подобається тиранія, а тому що «вождь» змінить усе самостійно. Значною мірою патерналізм став спадком СРСР, де було вирощено «людину радянську», або Homo Sovieticus.

(2) Цей термін не має єдиного визначення, але саме явище досліджують уже кілька десятиліть. Соціолог Л. Гудков у працях, які вже стали класикою, визначає, що цей тип людей характеризує: 1) **масоподібність**, або бажання «бути як усі»; 2) **приспосовуванство й адаптація** до наявного соціального порядку, готовність вимагати менше; 3) **простота й обмеженість** в інтелектуальному та етичному планах; 4) **ієрархічність** – таким людям далеке поняття «еліти», вони певні, що як матеріальні блага, так і права людини, повага, інтелектуальні якості тощо розподіляють залежно від «посади» й «статусу»; 5) **хронічна невдоволеність** тим, що «дало життя»; 6) **невпевненість** у собі, оскільки через нерозвинутість державних інститутів у них немає відчуття соціальної захищеності, «стабільності», унаслідок чого виникає хронічний комплекс недооціненості; 7) **відчуття винятковості й зверхності**, яким «радянська людина» компенсує свою розчарованість і недооціненість; 8) **корумпованість** і, як результат, готовність

терпіти жорстоке ставлення до себе з боку влади, причому ця корумпованість має різні сторони: не лише влада підкуповується, але й саме населення «продається» за привілеї.

(3) Людям, що сумують за Союзом чи вважають себе громадянами СРСР, характерні окремі ознаки «радянської людини». Але, на жаль, риси «гомосовєтікуса» притаманні значно ширшому колу українців. Крім того, «ностальгуючі» переважно мають низьку соціальну активність і не готові виходити на акції на підтримку своїх поглядів.

(4) Щоб у країні не переважали «гомосовєтікуси», потрібно змінювати політичну культуру. Науковці розрізняють чотири її типи: 1) **активна антидемократична**, характерна для епохи сталінізму; 2) **пасивна антидемократична**, властива періоду застою, коли система ще тоталітарна, але захищати її «мовчазна більшість» вже не бажає; 3) **активна демократична**, характерна для розвинутих держав, де люди готові боротися за демократію та 4) **пасивна демократична**, коли декларують демократичні принципи, але для їх утілення немає критичної маси людей.

(5) Саме четвертий тип суттєво домінує нині в Україні. А активний антидемократичний переважає над активним демократичним. Простіше кажучи, в Україні живе більше прибічників сталінізму, ніж демократів, готових боротися за права людини. Одна лиш декомунізація чи, як кажуть у народі, «смерть старшого покоління» не виправить цього. Почати треба зі зламу всередині себе.

За Н. Судаковою

Текст Б

(6) У найзагальнішому сенсі під патерналізмом розуміють практику, коли індивід або соціальна група покладає відповідальність за індивідуальне / групове благополуччя на владних суб'єктів, відмовляється від самостійного прийняття рішень, самоорганізації в ситуаціях сприятливих соціальних взаємодій. Патерналізм є станом ціннісної свідомості, проявом ставлення індивіда й колективних соціальних акторів до системи та її владних суб'єктів. Це складне й контрверсійне явище. З одного боку, воно сприяє розвитку в індивідів чи колективних акторів відчуття підтримки, захищеності, відсторонення від різних суспільних проблем, а з іншого, – пригнічує приватну ініціативу, налаштованість на самореалізацію, на чому будується громадянське суспільство.

(7) Як зазначає Є. Головаха, патерналізм характерний для громадян усіх пострадянських держав і є наслідком радянської системи соціального забезпечення, коли від громадян вимагали послуху, а у відповідь забезпечували соціальний мінімум. Це базисні передумови для виживання, і люди до всього цього звикли. Коли вони їх утратили, це був неабиякий удар по свідомості, адже багато хто вважав, що держава зобов'язана забезпечувати соціальний захист. Крім того, дослідник бачить і більш глибоке коріння патерналізму у феодальному минулому з його кріпосництвом. Сукупно весь цей «досвід, із яким ми прийшли до створення незалежної держави, зумовив усі ті проблеми та труднощі, які ми тепер перетравлюємо».

(8) Патерналізм в українському суспільстві не є адресним, він спрямований на будь-який орган влади, який здатен вирішити те чи те питання, попри недовіру

громадян до всіх політичних інституцій. Це, скоріше, потреба, викликана низьким рівнем життя, невизначеністю, суспільними ризиками та політичним дискурсом і практиками турботи й опіки (як радянськими, так і сучасними), а не правило, звичай чи ментальна риса українського народу.

(9) Серед імовірних причин формування й відтворення патерналізму в Україні можна виокремити: пострадянські цінності в політичній культурі суспільства (потреба в стабільності, підтримці, допомозі; обережне ставлення до змін; небажання нести відповідальність тощо); соціальну політику держави, що передбачає різного роду соціальні пільги за загально низького рівня життя населення; акцентування в політичному дискурсі на допомозі, підтримці з боку держави; низький рівень оплати праці, що формує залежність від держдопомоги; низький рівень довіри між громадянами, що перешкоджає самоорганізації й призводить або до соціальної пасивності, або до корупційного вирішення питання з владою.

(10) Зважаючи на зростання почуття соціальної відповідальності серед частини населення, яка почала формуватися після подій Євромайдану кінця 2013 р. – початку 2014 р. і на сьогодні бере участь у різних формах самоорганізації, громадських ініціатив, контролі над владою та взаємодії з нею, можна припустити поступове зниження установок на патерналізм у вимірі ставлення індивіда до своєї ролі в суспільно-політичній системі України. Водночас в умовах сучасної кризи й суспільних ризиків патерналістські очікування громадян від самої системи залишатимуться високими, зокрема серед найменш забезпечених і найменш захищених верств суспільства.

За М. Колоколовою

5. Авторка *тексту А* наводить розлогий перелік ознак Homo Sovieticus (за Л. Гудковим) передусім для того, щоб
- ☐ А підтвердити думку, що патерналізм невикорінюваний
 - ☐ Б показати, що патерналізм складне соціальне явище
 - ☐ В переконати, що українцям притаманні всі ці ознаки
 - ☐ Г інформувати про найбільш авторитетний перелік ознак
6. Стверджуючи, що патерналізм є контроверсійним явищем (абзац 6), авторка *тексту Б* має на увазі
- ☐ А протилежність цього явища індивідуалізму
 - ☐ Б суперечливу природу цього явища
 - ☐ В неузгодженість в інтерпретації цього явища
 - ☐ Г багатогранність проявів цього явища
7. Ключові слова, спільні для обох текстів, визначено в рядку
- ☐ А захищеність, пасивність, корупція
 - ☐ Б диктатор, тоталітаризм, радянська система
 - ☐ В відповідальність, ризики, суспільство
 - ☐ Г патерналізм, влада, політична культура
8. Концептуально значуща відмінність між визначеннями поняття «патерналізм», наведеними авторкою *тексту А* в абзаці 1 та авторкою *тексту Б* в абзаці 6, криється в тому, що
- ☐ А авторка тексту А дає визначення стосовно України, а авторка тексту Б – узагальнене.
 - ☐ Б авторка тексту А наголошує на політичному аспекті поняття, а авторка тексту Б – на цьому не наголошує.
 - ☐ В авторка тексту А розглядає патерналізм передусім крізь призму влади, а вже потім – людей, а авторка тексту Б – індивіда / групи.
 - ☐ Г авторка тексту А пропонує коротку дефініцію, а авторка тексту Б – розлогу.
9. Авторки обох текстів погодилися б з усіма наведеними твердженнями, ОКРІМ
- ☐ А Патерналізм в Україні значною мірою є спадком цілеспрямованої політики, що проводилася в СРСР.
 - ☐ Б Україна унікальна за специфікою своїх патерналістських настроїв на пострадянському просторі.
 - ☐ В Українська влада так чи так своїми діями підтримує патерналістську модель поведінки своїх громадян.
 - ☐ Г Зміни в політичній культурі українців можливі передусім завдяки змінам в індивідуальній свідомості кожного.

10. У *тексті Б*, на відміну від *тексту А*, НЕ актуалізовано мікротеми
- ☐ А історичні корені патерналістських настроїв серед частини українців
 - ☐ Б небажання брати на себе відповідальність як ознака частини українців
 - ☐ В неготовність значної частини громадян виявляти соціальну активність
 - ☐ Г прихильність патерналістськи налаштованих українців до диктатури
11. Авторка *тексту Б*, розмірковуючи про патерналістську свідомість, по-своєму акцентує увагу на всіх наведених нижче ознаках «гомо советікуса», згаданих у *тексті А* (абзац 2), ОКРІМ
- ☐ А пристосуванство й адаптація
 - ☐ Б корумпованість
 - ☐ В невпевненість у собі
 - ☐ Г відчуття винятковості й зверхності
12. Частину населення, про яку згадує автор *тексту Б* на початку абзацу 10, можна кваліфікувати за виокремленими в *тексті А* категоріями громадян залежно від політичної культури (абзац 4) як
- ☐ А активний антидемократичний тип
 - ☐ Б активний демократичний тип
 - ☐ В пасивний антидемократичний тип
 - ☐ Г пасивний демократичний тип

Завдання 13–27 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. Виберіть правильний, на вашу думку, варіант відповіді та позначте його.

Завдання 13–18 стосуються мікротекстів. Для виконання завдань варто спиратися лише на інформацію, наведену в мікротекстах.

13. **Фермер:** У довгостроковій перспективі використання фермерами інсектицидів є контрпродуктивним. Оскільки стійкість комах до інсектицидів зростає залежно від тривалості використання їх, фермери вимушені застосовувати все більшу й більшу кількість дорогих інсектицидів для боротьби з комахами-шкідниками.

У якому з наведених варіантів найбільш точно розкрито роль твердження в аргументації **фермера** про те, що фермери вимушені використовувати все більшу й більшу кількість дорогих інсектицидів для боротьби з комахами-шкідниками?

- ☐ А Це висновок з аргументації фермера, але не єдиний із них (можливих).
- ☐ Б Це твердження, для якого в аргументації фермера надано причинове обґрунтування і яке само використане як безпосереднє обґрунтування висновку з аргументації фермера.
- ☐ В Це твердження використано як безпосереднє обґрунтування проміжного твердження, яке своєю чергою використано як безпосереднє обґрунтування головного висновку з аргументації.
- ☐ Г Це визначення феномена, для якого висновок з аргументації фермера надає безпосереднє причинове обґрунтування.

14. **Археолог:** Стародавня кам'яна будівля на місці нашого розкопу була складена з трьох порід каменю: кварцу, граніту й вапняку. З-поміж них тільки вапняк був природним каменем у цій місцевості. У більшості будівель нашого розкопу вапняк було використано як єдиний тип каменю, і ці будівлі використовували як людське житло. Тому, вірогідно, ця стародавня будівля не була людським житлом.

Який із наведених фактів, якщо він дійсно має місце, посилює аргументацію **археолога**?

- ☐ А Більшість будівель на місці розкопу, які використовували як людське житло, було побудовано, принаймні частково, із використанням вапняку.
- ☐ Б Більшість будівель на місці розкопу, які не були людським житлом, було побудовано, принаймні частково, із використанням каменю, який не був природним у цій місцевості.
- ☐ В Більшість будівель на місці розкопу, які було побудовано з каменю, що не був природним у цій місцевості, не були побудовані з використанням кварцу й граніту одночасно.
- ☐ Г Більшість будівель на місці розкопу використовували як людське житло.

15. **Філософ:** Ідея суспільства сталого розвитку (ССР) виникла на тлі небувалих екологічних загроз, які постали перед людством у результаті прогресу науки й технологій. Унаслідок цього вплив виробничих сил людства на природу призвів до перебільшення її здатності до відновлення. Єдиним шляхом виживання людини є перехід від суспільства споживання до ССР, коли прогрес науки та технологій має бути спрямований на гармонізацію буття людства та навколишнього середовища.

Йог: Головною перепорою для виживання людини розумної є її розум, який спонукає досліджувати й опановувати все більш глибокі таємниці буття з їх непередбачуваним і потенційно катастрофічним впливом на екосистему. І саме в цьому криються найбільші небезпеки (ядерна енергія, генна інженерія, штучний інтелект тощо). Тому перехід від суспільства споживання до ССР має стати тільки проміжним етапом на шляху до виживання людства на основі гармонізації буття кожної людини з навколишнім світом через медитацію, а не на основі досягнень науки та технологій.

Яке з наведених тверджень найбільш повно відбиває сутність розбіжностей у поглядах **філософа** та **йога**?

- ☐ А Екологічні загрози постали перед людством унаслідок прогресу науки й технологій.
- ☐ Б Ядерна енергія, генна інженерія та штучний інтелект загрожують існуванню людства.
- ☐ В Прогрес науки й технологій має забезпечити виживання людства як виду на Землі.
- ☐ Г Гармонія з навколишнім світом має стати найбільшою цінністю для кожної людини.

16. **Викладач інформатики:** Більшість студентів нашого факультету є кваліфікованими користувачами пакета комп'ютерної математики MathLab, а більшість із тих студентів, які є кваліфікованими користувачами пакета MathLab, є також кваліфікованими програмістами мовою Python.

Яке з наведених тверджень є логічним наслідком з інформації **викладача**?

- ☐ А Більшість студентів факультету одночасно є кваліфікованими користувачами пакета MathLab і кваліфікованими програмістами мовою Python.
- ☐ Б Кожен студент факультету є або кваліфікованим користувачем пакета MathLab, або кваліфікованими програмістом мовою Python.
- ☐ В Принаймні чверть студентів факультету є одночасно кваліфікованими користувачами пакета MathLab і кваліфікованими програмістами мовою Python.
- ☐ Г Принаймні чверть студентів факультету не є кваліфікованими програмістами мовою Python.

17. **Симпліціо:** Для утеплення оселі треба запобігти втратам тепла через стіни, стелю, вікна, підлогу. Як впливає з даних в інтернеті, сучасні матеріали дають змогу суттєво знизити втрати тепла завдяки утепленню: стін – до 20%, стелі – до 30%, вікон – до 10%, підлоги – до 15%. Таким чином, утрати тепла можна знизити на 75% (на суму відсотків зниження втрат тепла через різні конструктивні елементи оселі).
- Сальваті:** Якщо керуватися вашим міркуванням, то подальше зниження відсотка втрат удвічі приведе до зниження відсотка втрат на 150%, тобто оселя не тільки не буде втрачати тепло, а навпаки, накопичуватиме його.

З якою метою **Сальваті**, найімовірніше, навів логічний висновок із міркувань **Симпліціо**?

- ☐ А Продемонструвати хибність міркувань Симпліціо, логічно доводячи їх до абсурду.
- ☐ Б Навести приклад застосування міркувань Симпліціо в реальних умовах.
- ☐ В Показати Симпліціо, що через теплоізоляцію оселі можна досягти її обігріву.
- ☐ Г Узагальнити міркування Симпліціо.

18. **Скептик:** Істина – це уявна лінія, що ділить наші ілюзії на дві частини.

Яке з наведених тверджень є запереченням твердження **скептика**?

- ☐ А Деякі істини не є уявними лініями, що ділять наші ілюзії на дві частини.
- ☐ Б Будь-яка істина – це уявна лінія, що ділить наші ілюзії на дві частини.
- ☐ В Деякі істини є уявними лініями, що ділять наші ілюзії на дві частини.
- ☐ Г Кожна уявна лінія, що ділить наші ілюзії на дві частини, є істиною.

Завдання 19–27 стосуються ситуацій. Для виконання деяких завдань доцільно створювати графіки, діаграми тощо.

Прочитайте опис ситуації 1. Виконайте завдання 19–21, що стосуються цієї ситуації.

Ситуація № 1

Упродовж суботи й неділі Марко планує зробити вісім хатніх справ: 1) приготувати їжу, 2) попраати речі, 3) попрасувати речі, 4) зробити прибирання у вітальні й спальні, 5) зробити прибирання у ванній кімнаті, 6) зробити прибирання на кухні, 7) помити вікна у всій квартирі, 8) скласти сезонний одяг. Марко витратить на кожну справу по одній годині й працюватиме в таких часових проміжках: з 10:00 до 11:00, з 12:00 до 13:00, з 14:00 до 15:00 та з 16:00 до 17:00.

Графік виконання справ має відповідати таким умовам:

1. Одночасно Марко робитиме тільки одну справу й виконуватиме її лише впродовж одного часового проміжку.
2. Приготувати їжу потрібно в суботу до 14:00.
3. Прасувати речі можна не раніше ніж через 3 години після завершення прання, але в той самий день, коли речі було випрано.
4. Марко буде мити вікна у всій квартирі в неділю.
5. Робити прибирання у ванній кімнаті, на кухні, у вітальні й у спальні Марко буде в один день, при цьому на кухні він прибиратиме в останню чергу.

19. Якщо сезонний одяг Марко складатиме в неділю, то коли він може прибирати на кухні?

- ☐ А у суботу з 14:00 до 15:00
- ☐ Б у суботу з 16:00 до 17:00
- ☐ В у неділю з 14:00 до 15:00
- ☐ Г у неділю з 16:00 до 17:00

20. Якщо Марко займається прасуванням у суботу з 14:00 до 15:00, то якою справою він буде займатися в суботу з 16:00 до 17:00?

- ☐ А приготування їжі
- ☐ Б прибирання у ванній кімнаті
- ☐ В миття вікон у всій квартирі
- ☐ Г складання сезонного одягу

21. Якщо прибиранням у ванній кімнаті Марко займатиметься в суботу, то коли він може займатися пранням речей?

- ☐ А у суботу з 10:00 до 11:00
- ☐ Б у суботу з 16:00 до 17:00
- ☐ В у неділю з 10:00 до 11:00
- ☐ Г у неділю з 16:00 до 17:00

Прочитайте опис ситуації 2. Виконайте завдання 22–24, що стосуються цієї ситуації.

Ситуація № 2

Мандрівник Дорожко, готуючись вирушити в чергову подорож Ірдинськими болотами, замовив у постачальника 5 кг карамелі: горіхової – 1,4 кг, желевної – 1 кг, лікерної – 0,6 кг, медової – 1 кг, фруктовো-ягідної – 0,5 кг і шоколадної – 0,5 кг. Карамель кожного найменування він розфасував по 100 грамів в однакові герметичні пакети. Однак напередодні подорожі Дорожко вирішив, що така велика кількість солодошів може не найкращим чином вплинути на його здоров'я, то ж вирішив узяти із собою лише частину заздалегідь підготовленого. Оскільки ж усі пакети мали однаковісінький вигляд, а найменування сорту карамелі на них не було вказано, то в мандрівника виникла проблема з вибором: пакети довелося обирати навмання.

22. Якщо мандрівник вибере навмання один пакет, то яка ймовірність того, що в цьому пакеті виявиться медова карамель?

- ☐ А $\frac{1}{5}$
☐ Б $\frac{2}{5}$
☐ В $\frac{1}{6}$
☐ Г $\frac{1}{10}$

23. Яку найменшу кількість пакетів потрібно взяти мандрівникові, щоб серед них обов'язково виявилось хоча б по 100 г карамелі кожного найменування?

- ☐ А 36
☐ Б 38
☐ В 46
☐ Г 48

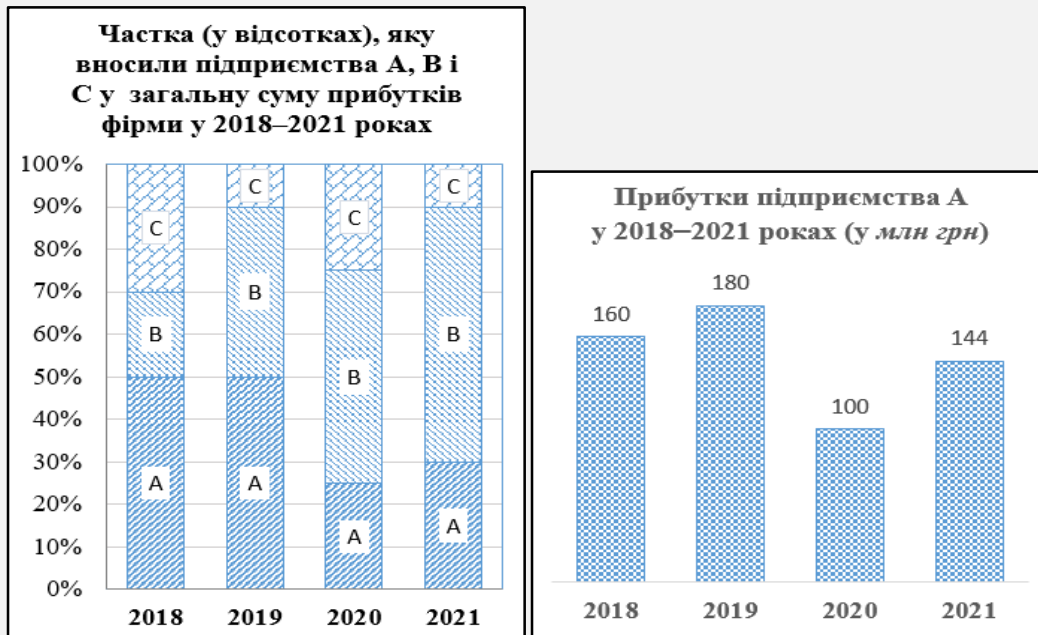
24. Яку найменшу кількість пакетів потрібно взяти мандрівникові, щоб серед них обов'язково виявилось хоча б 0,5 кг карамелі одного найменування?

- ☐ А 12
☐ Б 15
☐ В 24
☐ Г 25

Прочитайте опис ситуації 3. Виконайте завдання 25–27, що стосуються цієї ситуації.

Ситуація № 3

До складу виробничої фірми «Вільний шлях» входять підприємства А, В і С. На діаграмах відображено частку (у відсотках), яку вносили підприємства А, В і С в загальну суму прибутків фірми у 2018–2021 роках, та наведено дані про прибутки (у *млн грн*), отримані підприємством А в ці роки.

25. У якому році прибуток підприємства А був найбільшим?

- ☐ А у 2018 році
☐ Б у 2019 році
☐ В у 2020 році
☐ Г у 2021 році

26. Який прибуток отримало підприємство С у 2018 році?

- ☐ А 48 млн грн
☐ Б 69 млн грн
☐ В 84 млн грн
☐ Г 96 млн грн

27. Ознайомтесь із твердженнями І–ІІ. Яке / які з них істинне / істинні?

- І. Сумарний прибуток, отриманий підприємствами В і С у 2019 році, більший, ніж сумарний прибуток, отриманий ними в 2018 році.
 ІІ. Прибуток, отриманий підприємством С у 2021 році, більший, ніж його прибуток у 2019 році.

- ☐ А лише І
☐ Б лише ІІ
☐ В І та ІІ
☐ Г немає істинних